

'N KORREL JEANNETTE NOËLHUIS ZOUT

THE CASE FOR UTOPIA

Better and Better Off
The world would be better off if people tried to become better. And people would become better if they stopped trying to become better off. For when everybody tries to become better off, nobody is better off. But when everybody tries to become better, everybody is better off. Everybody would be rich if nobody tried to become richer. And nobody would be poor if everybody tried to be the poorest. And everybody would be what he ought to be if everybody tried to be what he wants the other fellow to be.

Christianity, Capitalism, Communism
Christianity has nothing to do with either modern capitalism or modern Communism. For Christianity has a capitalism of its own and a communism of its own. Modern capitalism is based while Christianity is based on choice. For a Capitalism of poverty and an absolute gift which not be wasted, but must be for the benefit of the poor.

Christ
"No man can serve God and Mammon."
"Be perfect as your Heavenly Father is perfect."
"If you want to be perfect, sell all you have, give it to the poor, take up your cross and follow me."
—New Testament

"These are hard words, but the hard words were the words of the prophets."

JAARGANG 31 - NR. 1

CATHOLIC WORKER AMSTERDAM

CATHOLIC WORKER

Het Jeannette Noëlhuis is een leefgemeenschap in Amsterdam Zuidoost. Onze levensstijl is gebaseerd op eenvoud, gastvrijheid, gebed en directe actie voor een betere samenleving. De gemeenschap is ontstaan vanuit de Catholic Workerbeweging in de Verenigde Staten.

De Catholic Worker is een beweging van radicale christenen en is pacifistisch en anarchistisch ingesteld: onze loyaliteit aan het Koninkrijk van God is groter dan onze loyaliteit aan het Koninkrijk der Nederlanden. Ons streven is om het evangelie handen en voeten te geven door vreedzame getuigenissen op plekken waar het wringt en door concrete hulp aan de armsten.

In het evangelie van Matteüs (hoofdstuk 25) zegt Jezus: "Al wat jullie gedaan hebben voor een van de onaanzienlijksten van mijn broeders en zusters, hebben jullie voor Mij gedaan". Tot de onaanzienlijksten anno 2019 horen ook de mensen in onze samenleving die wij het stempel 'illegaal' opdrukken. Daarom leven we samen met elf tot achttien mensen zonder papieren (afhankelijk van het aantal kinderen dat bij ons woont), die soms nog wel en soms ook niet uitzicht hebben op een verblijfsvergunning. We (proberen te!) delen wat we hebben met anderen die minder hebben. We vragen geen salaris voor wat we doen. Sommigen van ons dragen financieel bij, anderen krijgen kost en inwoning.

In onze kerngroep en gemeenschap werken christen-anarchisten en sociaal-democraten, veganisten, vegetariërs en vleeseters, hardcore protestanten en Latijn prevelende ka-

tholieken, jong en iets minder jong, bewust baanlozen en voltijds werknemers, vrouw en man, homo en hetero, samen onder één dak. De Catholic Worker beweging heeft geen partijprogramma of hoofdkantoor. Ieder binnen de beweging zoekt steeds opnieuw naar nieuwe en oude antwoorden op de vragen van de tijd. We zien het als een persoonlijke taak van ieder om te helpen wanneer iemand in nood is. We maken geen aanspraak op overheidsgeld. Dankzij de steun van veel mensen, engelen en heiligen en Gods erbarmen kan deze gemeenschap bloeien.

Staand van links naar rechts: Gerritjan Huinink, Maria Meinora, Gerard Moorman, Wanda Huinink, Susan van der Hijden, Anna Blomgren, Willem van Engen en Daan Savert.

Zittend van links naar rechts: Margriet Bos, Sofie Jansen, Herman van Veelen en Frits ter Kuile.

INHOUD

- 3 Woord vooraf
- 4 Huisnieuws – door Frits
- 7 Easy Essay: ‘Beter of beter af’ - door Peter Maurin
- 8 Klimaatactivist en anderhalve week papierloos
– door Margriet
- 11 “Je bestemming kan vertraagd worden, maar nooit
veranderd” – door Willem
- 14 “Christus is niet de achternaam van Jezus” – door Daan
- 16 En ze is ongedocumenteerd – door Genet Haile
- 18 Hiroshima – door Pedro Arrupe SJ
- 20 No New Nukes!
- 22 Catherine Doherty en de plicht van het moment
– door Gerard
- 25 Contactgegevens
- 26 Noëlhuis agenda
- 27 Bedelnap
- 28 Huisfeest

GEWAARDEERDE DONATEURS,

Wij hebben sinds vorig jaar een nieuwe bankrekening: NL10 TRIO 0379 2032 19, t.n.v. Stichting Jeannette Noël Huis. Kunt u in uw bank-adresboek ons IBAN nummer aanpassen? We raken u niet graag kwijt bij onze overstap naar een groenere en hopelijk niet witwassende bank!

WOORD VOORAF

“Ontsla de bazen!” (Peter Maurin, 1877 - 1949)

Het milieu houdt de gemoederen bezig hier. In deze Korrel Zout bekennt Daan dat hij af en toe wel erg somber is over de toekomst van deze wereld, schrijft Margriet over nieuwe avonturen in haar zoektocht naar een duurzame levensstijl en reageert Frits kritisch op het ondersteboven gooien van het leven van gewone mensen door blokkades. Er is volop discussie in huis over actiemethodes. Maar over één ding zijn we het eens: de duurzaamheidsplannen van leiders in politiek en bedrijfsleven zijn *too little, too late*.

Peter Maurin, geestelijk vader van de Catholic Worker, zag al in de jaren '30 van de vorige eeuw in dat de industriële samenleving afstevende op een menselijke en ecologische catastrofe. Zijn oplossing? Zelf de handen uit de mouwen steken en bouwen aan een rechtvaardige samenleving. “Ontsla de bazen, terug naar het land!” Zijn ideaal was een agrarische samenleving waar mensen in eenvoud en harmonie met de schepping het leven met elkaar delen.

Als eerste stap op weg naar een oplossing van de maatschappelijke problemen stelde hij voor eindelijk eens het evangelie serieus te nemen. “Het christelijk ideaal heeft niet gefaald. Men kwam erachter dat het moeilijk was en is er daarom maar niet aan begonnen.” Dus, zei Maurin, “begin door de hongerigen te voeden in Christus naam, de naakten te kleden, daklozen onderdak te bieden.” Uitstekend plan, daar zijn we het hier ook over eens!

Huisnieuws

- door Frits

"This work good for Tamba!", roept Reza uit Iran mij toe terwijl wij een nieuw stukje boomgaard ontginnen. Tamba is een boom van een kerel uit West-Afrika. "He has a bullet in his leg", zeg ik en maak een gebaar van een kogel in mijn enkel. "Me too", antwoordt Reza, "but work is good!". Later beeldt hij uit hoe hij met zijn zevenjarige zoontje Abbas op z'n schouders na vele gevaarlijke grenzen te hebben overgestoken de Sloveens/Italiaanse grens naderde. "Pappa, mannen met geweren", zei Abbas tegen hem. "No problem, we gaan door", had hij geantwoord. Even later werden zijn voeten de lucht in geslingerd door een rubberkogel, hij beeldt het prachtig uit, en ze sloegen allebei achterover. Hij laat een donkere plek van de kogel op zijn been zien.

Tijdens een bestorming van een illegale migrantengevangenis in Libië raakte een echte kogel Tamba's been en je kon het bot zien. Hij had er veel pijn van, maar dankzij de goede zorg van een ziekenhuis en de thuiszorg, gaan Tamba en Reza nu samen naar de fitness en hel-

pen ze elkaar bij hun kookbeurten voor de gemeenschap.

Reza kon van zeven uur 's avonds tot middernacht gaan werken in een snackbar. "Hoeveel verdien je daarmee?", vroeg ik. "€14", antwoordde hij. "Wow, €14 per uur, that's good!", zei ik. "No, for one evening", antwoordde Reza. Omdat onze huisvergadering uitliep, kwam hij de eerste keer te laat en 'kreeg' hij het werk niet.

Jukken breken

"Is dit niet het vasten dat Ik verkies... dat u de onderdrukten vrij laat heengaan en dat u elk juk breekt".

Aldus de Eeuwige bij monde van Jesaja (58:6)

'n Korrel Zout had ditmaal een rustige aanloop en zo mocht ik nadenken over dit huisnieuws in de vastentijd. Sommigen vastten van koloniale producten als koffie, thee, tabak & cacao die veel goed land bezetten en water verbruiken, van alcohol, van de mobiele telefoon, van

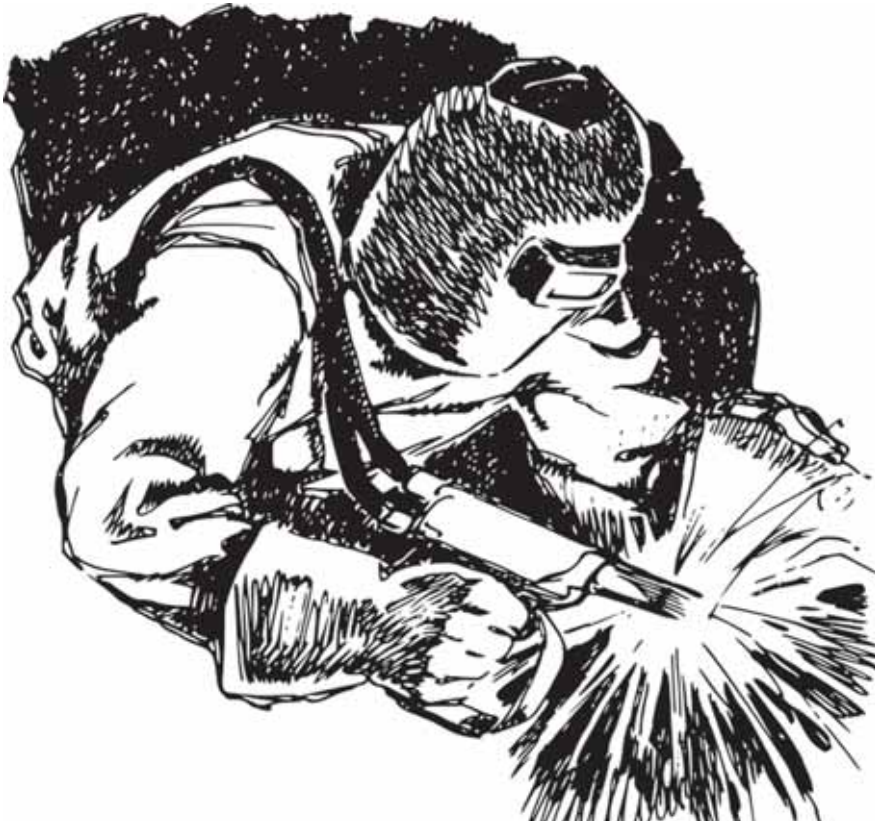
Facebook en van nog veel meer. We slo-ten ons ook aan bij het veganisme van onze orthodoxe huisgenoten tijdens de vasten. Van al dat gevast kreeg Herman de kriebels en kondigde aan deze vastentijd jukken te gaan breken.

Al honderden jaren proberen wij ons voordeel met de rest van de wereld te doen, ook de regio's waar Tamba en Reza vandaan komen. Als we nu eens naar wederzijds voordeel zouden zoeken? En als we nu eens zouden stoppen wapens en leningen en andere steun aan lokale onderdrukkers te geven in ruil voor goedkope grondstoffen en het tegenhouden van mensen die de ellende proberen te ontvluchten? Dan kunnen meer mensen hun heil in eigen land vinden. En als wij de mensen die hier hun heil zoeken nu eens niet het juk van illegaal-zijn opleggen, zodat ze zich niet gedwongen zien om met bloed, zweet en tranen verworven rechten als minimumloon en CAO te ondergraven? "Huisnieuws, Frits, geen wereldbeschouwing!", hoor ik mijn huisgenoten al zeggen.

Werklust & leergierigheid

Aan het eind van een huisvergadering liet Tamba vol trots zijn zojuist behaalde lasdiploma zien. Hij kan niet wachten om aan de slag te gaan. Reza is electrotechnicus. Toen ik met hem in de lerarenkamer van de basisschool zat te wachten

om Abbas in te schrijven, wees hij op de vaatwasser en hoe leuk het is om achter de bedieningspanelen aan de slag te gaan. Zijn ogen lichtten helemaal op. Op een dag gooide Daan koffie over zijn oude Macbook. Reza haalde hem uit elkaar, zei wat er besteld moest worden en ja hoor, Daan kan weer vrolijk verder werken aan zijn afstudeerscriptie. Of is het ondertussen al zijn promotie?! Ook Reza staat te popelen om aan het werk te gaan. Hij is blij met klussen in

huis. Bij de biologische groothandel bestellen wij 25-liter containers met afwasmiddel, allesreiniger en wc-reiniger. Het vullen van de lege flessen uit de keuken en de wc's is een van de vele taken die verdeeld worden. Na het vertrek van Josephine kreeg Reza deze taak. Kort daarop bleken wij met wc-reiniger af te wassen. Nederlands leren is toch wel erg belangrijk, hoeveel werklust je ook hebt!

Er wonen nu een stuk of zeven kinderen in huis. Naomi, dochter van Herman en Anna, mag graag de papierbak leeghalen. Ze kan je met concentratie vragend aankijken: 'Wat ben jij d'r voor een?' Anna, Herman en Susan zijn duidelijk haar favorieten, maar ze gaat steeds verder op onderzoek in huis en zette haar eerste stapjes aan de hand van Daniël, de vijfjarige zoon van Eden. Zijn grote broer van vijftien gaat naar een schakelklas en krijgt twee keer per week thuis extra Nederlandse les van Tjerk. En laatst vroeg hij aan Sofie of hij elke dag thuis extra Nederlandse les kan krijgen! Larissa is een opgewekte zevenjarige die prima speelt met Abbas en Daniël. Hoewel ze alle drie nog maar kort in Nederland zijn, is Nederlands toch meteen en heel natuurlijk hun gemeenschappelijke taal.

Actie en contemplatie

In het logboek staat: 'Sofie en Daan gingen naar Taizé. DAAN GAAT IN STILTE!'. Wie Daan kent, begrijpt waar dat uitroepteken vandaan komt. Daan, Sofie en Margriet deden ook mee aan een cursus over het Enneagram, een mooie eye-opener om jezelf en anderen te leren begrijpen. Twintig jaar geleden raadde Gerard Susan, Jellie en mij aan om zo'n cursus te doen en ook wij hebben er toen plezier van en baat bij gehad.

Naast een contemplatieve wind, met stille gebedstijden naast het 'gewone' gebed, proberen we ook het tij van klimaatverandering en nieuwe kernbewa-
pening te keren, of op z'n minst, niet voet-
stoots over ons heen te laten komen. In
het kader van een 'fossil free' Museum-
plein deden Herman en Susan mee met
een muzikale actie bij het Concertge-
bouw om het bestuur te vragen geen
sponsoring van Shell meer aan te nemen.
We liepen mee met de klimaatmars en

kwamen net als 40.000 anderen door-
weekt thuis. In het kader van een actie
van Extinction Rebellion (XR) hielp Mar-
griet mee om in Londen vijf bruggen over
de Theems te blokkeren. Haar ID-kaart
werd ingenomen en ze kon een tijd lang
het eiland niet meer af. Ze werd voor de
rechter gedaagd, maar op het laatste
moment besloot de officier van justitie
om de zaak te seponeren.

Ik heb moeite met een van de actiemetho-
des van XR, namelijk om middels
blokkades het verkeer in steden tot stil-
stand te brengen om zo economische
druk te genereren om af te dwingen dat
de Britse, Nederlandse en andere sa-
menlevingen voor 2025 zero koolstofdi-
oxide uitstoten. Mijn moeite zit er vooral
in dat XR meent dat dit ondersteboven
gooien van het leven van gewone men-
sen door die blokkades om dit grootse
plan te realiseren in de geweldloos actie-
ve tradities van Jezus en Gandhi staat.
Discussie, ook hier in huis. Ik hoop van
ganser harte dat de andere actiemetho-
den die er ook in deze jonge beweging
zijn, de boventoon mogen gaan voeren.

Terwijl Margriet in Engeland zat, kreeg
zij net als Sofie, Susan en ik een brief van
de hoofdofficier van justitie uit Koblenz
wegens het betreden in 2018 van de vlieg-
basis Büchel waar Amerikaanse kern-
bommen liggen. Als ik tijdens de mis de

woorden 'Moge de Heer dit offer uit uw
handen aannemen' uitspreek, dan vraag
ik me altijd af welk offer ik kan aanbie-
den. Ik hoop dat God deze *go-in* waarbij
ik bovenop een nucleaire bunker het
Onze Vader mocht bidden aanneemt en
voor een kernwapenvrije wereld werk-
zaam laat zijn.

Om te ervaren hoe Duitse rechtbanken
werken en om onze steun aan andere
'*go-inners*' te betuigen, gingen we naar
de rechtszaken van Quakers en anderen
die ook deze basis hadden betreden en
tot boetes of 30 of 60 dagen gevange-
nisstraf werden veroordeeld. In juli is er
weer een internationaal vredeskamp bij
deze vliegbasis waar sommigen van ons
naartoe gaan. Ga je mee? En/of doe je
mee met een kleine vredespresentie en
het uitdelen van flyers tijdens de lucht-
machtdagen bij de vliegbasis Volkel?
Op pagina 20 vind je er meer over.

Dank!

We zijn met ongeveer 24 mensen onder
dit dak iedereen zeer dankbaar die deze

wijze van gastvrij leven, bidden en actievoeren mogelijk maakt. Dank voor al het biologische net-niet of net-wel over de datum eten van onder meer de Buurtbuik, voor alle spullen, gebeden en financiële steun. Het is echt geweldig! Zonder jullie zouden we niet kunnen bestaan.

In het vorige nummer meldden we dat we nu ook de betaalrekening hebben overgezet naar de Triodosbank. Nog niet iedereen heeft dat in zijn bank-adresboekje aangepast. Ik zou willen vragen of u dat wilt nakijken. Mocht u een periodieke overboeking doen die nog op de oude gulden is gebaseerd, dan waag ik u te vragen of u wilt overwegen om die zelfs een beetje te verhogen, want met de inflatie stijgen onze uitgaven toch ongemerkt. En afgelopen voorjaar liet de VvE weten dat de maandelijkse bijdrage met 70% omhoog moet, omdat het groot dakonderhoud vervroegd moet worden. Hoe dan ook, dank!

Welkom op het huisfeest op 6 juli of bij een van de ronde tafel gesprekken in de herfst of om gewoon zomaar aan te schuiven bij de maaltijd. We zien uit naar een zonnige zomer waarin we weer met z'n allen een week naar het Dopersduin in Schoorl mogen en wensen alle lezers ook een heerlijke zomer toe. Ω

Beter of beter af

De wereld zou beter af zijn
als mensen probeerden beter te worden.
En mensen zouden beter worden,
als ze ophielden te proberen om beter af te zijn.
Want als iedereen probeert
beter af te zijn,
is niemand beter af.
Maar als iedereen probeert beter te worden,
is iedereen beter af.
Iedereen zou rijk zijn,
als niemand probeerde rijker te worden.
En niemand zou arm zijn,
als iedereen probeerde de armste te zijn.
En iedereen zou zijn
wat hij zou moeten zijn,
als iedereen probeerde te zijn
wat hij wilde dat de ander was.

*Peter Maurin (1877 - 1949). Via 'Easy Essays'
als deze verspreidde hij zijn ideeën en filosofie
binnen en buiten de Catholic Workerbeweging.
Vertaling: Margriet.*

Klimaatactivist en ander

Afgelopen november deed Margriet mee aan een grote klimaatactie in Londen. Samen met duizenden anderen hielp ze vijf bruggen over de Theems te blokkeren. Ze werd hierbij twee keer gearresteerd. De tweede keer werd haar ID-kaart afgenomen en was ze anderhalve week papierloos en niet in staat Engeland te verlaten.

- door Margriet

Misschien heeft u het nieuws en de wetenschap rondom klimaatverandering wat gevolgd; het is nogal een *hot* topic. De opwarming van de aarde gaat in een rap tempo en zorgt voor het 'oververhitten' van systemen die het meeste leven op aarde mogelijk maken. Wetenschappers waarschuwen voor het risico van een domino-effect van opwarming als een bepaalde grens wordt overschreden. Onze huidige CO₂-uitstoot als mensheid en onze huidige plannen om die te verminderen zijn absoluut ontoereikend. We zijn te traag en terughoudend in onze veranderingen. De armsten en zwaksten van onze wereld worden het eerst en het hardst getroffen door de klimaatveranderingen. We hebben een complete reformatie van onze globale economie nodig op alle niveaus.

Ik vrees voor de leefbaarheid van onze toekomst en die van de kinderen van

mijn broers en vrienden. Ik maak deel uit van een systeem dat Gods schepping schaamteloos plundert en ruïneert. Daarom voel ik mij verantwoordelijk om in de wijze waarop ik mijn leven leid te zoeken naar wat een duurzame levensstijl zou kunnen zijn en hoe we als mensheid een andere weg in kunnen slaan. We zijn allemaal verbonden. Al het leven op aarde is met elkaar verbonden. Wat we de aarde aandoen, doen we onszelf aan.

Hoopgevende beweging

Extinction Rebellion is een groep die via geweldloze acties van burgerlijke ongehoorzaamheid probeert verandering te versnellen en de urgentie van onze situatie duidelijk te maken. Deze beweging is in Engeland ontstaan, maar is inmiddels wereldwijd verspreid. Ook in Nederland komt er langzaam iets van de grond.

Het bijzondere aan Extinction Rebellion vind ik dat het een beweging is zonder

centraal machtscentrum. Iedereen mag bijdragen en de intentie wordt uitgesproken ieder mens en elk deel van elk mens te verwelkomen om op toegankelijke wijze met elkaar samen te werken. De tien principes en waarden die de kern vormen van de beweging spreken van een besef van onze eigen bijdrage aan de slechte staat waarin de aarde nu verkeert en de wens onszelf uit te dagen te veranderen. Beginnend bij onszelf en met cycli van actie, reflecteren en leren willen we bouwen aan een wereld waarin het leven voorop staat.

We willen geweldloosheid oefenen in onszelf en naar alles en iedereen om ons heen; bouwen aan een nieuwe cultuur waarin structuren van macht worden afgebroken en plaatsmaken voor een veerkrachtige en flexibele manier van samenleven. Een samenleving waarin iedereen welkom is en een bijdrage kan leveren en we zo leven dat de aarde voor de komende generaties leefbaar blijft.

Christian Climate Action

Voor mij kwam dit duidelijk naar voren in de manier waarop activisten die bereid zijn zich te laten arresteren werden gesteund voor, tijdens en na een actie.

rhalve week papierloos

Na elke arrestatie werd er buiten het politiebureau op mij gewacht met iets warmes om te drinken, wat eten en een knuffel, mensen die me vroegen hoe het was gegaan en hoe het met mij ging.

Ik deed in Londen mee met de acties binnen een kleinere affiniteitsgroep van christenen genaamd 'Christian Climate Action'. Een aantal van hen kende ik al

via de Catholic Worker en dit hielp mij enorm. Ik voelde me veilig en wist me gedragen door de anderen. Dagelijks evalueerden we samen de dag en deelden hoe iedereen erbij zat. Een groot deel van deze groep is tijdens de twee weken van actie meermaals gearresteerd, inclusief een 82-jarige grootvader uit Bristol en meerdere ouders van tieners.

Papierloos

Gearresteerd worden was een bijzondere ervaring, al was het niet mijn eerste keer. Ik was me al langere tijd hierop aan het voorbereiden, mentaal en spiritueel. Toen ik bijna zeven jaar geleden in het Noëlhuis kwam wonen, stond dit allemaal heel ver van me af en voelde ik al grote spanning bij het vasthouden van een spandoek. Maar in de loop der jaren

ben ik veranderd. Ik heb de ruimte gekregen om op mijn eigen tempo, stapje voor stapje, nieuwe gebieden van activisme te ontdekken en dit te verweven met mijn zich ontwikkelende spiritualiteit.

Deze combinatie is voor mij essentieel; al mijn 'actie' komt voort uit mijn 'spirit'. Ik worstel vooral met de angst van het niet-weten wanneer je je overgeeft aan 'het systeem'. Ik ben bereid menselijke wetten te breken als ik geloof dat er een hogere wet gehoorzaamd moet worden. Daar wil ik verantwoordelijkheid voor nemen door te wachten op de politie en mezelf over te leveren aan hun macht.

Afgelopen november leverde mij dit twee keer goede ontmoetingen met agenten en een vriendelijke behandeling op. Maar ik verloor ook mijn vrijheid en wist niet wanneer ik vrij zou komen. En de tweede keer, toen mijn ID-kaart werd vastgehouden om er zeker van te zijn dat ik terug zou komen voor een vervolgspraak, miste ik sociale momenten in Nederland die mij erg aan het hart gingen.

Hoe kan ik omschrijven welk gevoel het mij gaf voor korte tijd ongedocumenteerd te zijn en - al zit je niet in een cel - niet vrij om te gaan waar je wilt? Het ver-

grootte mijn begrip voor mijn papierloze, lang wachtende huisgenoten én mijn aversie tegen de muren die we bouwen om ons destructieve welvaartsniveau te beschermen.

Die muren zullen steeds hoger moeten worden gebouwd om onze privileges te

beschermen - of afgebroken. Ik bid dat we de moed zullen vinden om moeilijke veranderingen te accepteren en dat we onze menselijkheid en compassie zullen weten te bewaren in alle toekomstige uitdagingen. Ω

“Je bestemming kan vertraagd worden, maar nooit veranderd.”

Tamba is een potige jongeman die nu bijna een jaar bij ons woont. Zijn rustige glimlach doet je nog meer thuis voelen. Maar zoals ieder in huis heeft hij een heel verhaal. Wat heeft hem bewogen naar Nederland te komen?

- interview door Willem

Ik groeide op in Sierra Leone, in een klein dorpje in de buurt van Kabala. Er waren ongeveer zes huizen. Overdag hielp ik mijn vader op de boerderij. Hij was een populair en machtig man. Hij was ook imam; hij leerde anderen uit de Koran en bad met ze. Hij geloofde op een traditionele manier.

God dank, ik leef!

Op een gegeven moment kreeg ik een relatie met een man uit een ander dorp. Toen mijn vader dat hoorde, was hij woest. Ik werd naar een andere plaats gestuurd om rijst te malen. Toen ik een tijd later weer naar huis ging, zag ik dat er veel mensen bij ons verzameld waren. Ik dacht dat er iemand overleden of geboren was, zo gaat dat bij ons in het dorp. Toen ik mijn vader opmerkte, zag ik hem schreeuwen. Hij riep dat hij mij zou doden. Ik weet niet of hij het echt meende, maar toen ik dichterbij kwam, ging hij naar binnen, pakte zijn geweer

en opende het vuur op mij. Ik zou dit liever niet vertellen, maar het is de waarheid.

Mijn kleinere broer pakte me op en sleepte me naar het bos. Mijn vriend bracht me naar het ziekenhuis, maar daar werd ik niet geholpen, omdat ze eerst een onderzoek wilden naar wat er gebeurd was. En Afrika is niet als Europa: als je wordt gestigmatiseerd en naar de politie gaat, wordt je opgesloten. Je wordt gediscrimineerd. Dat is het probleem, er is geen vrijheid. Maar God dank, ik leef!

Daarom ben ik gevlucht, met hulp van mijn vriend. We gingen eerst naar Ghana en toen naar Libië. In het hotel waar we verbleven ontdekten mijn broer en ik plotseling dat we alleen gelaten waren. Ons geld raakte op en we stonden op straat. Toen pakten rebellen ons op en brachten ons naar een gevangenis.

Een poos later viel een andere rebellen-groep de gevangenis aan. Sommige ge-

vangenen kwamen om, anderen raakten gewond. Ik kreeg een kogel in mijn been, waar ik tot in Nederland mee heb rondgelopen. Maar het ergste is: ik heb mijn kleine broer hierna nooit meer gezien. Mijn broer mis ik enorm. Ik ben naar het Rode Kruis gegaan en heb hem opgegeven als vermist. Ze zijn gaan zoeken in Libië, maar toen bleek dat de gevangenis geen staatsgevangenis was, konden ze niets doen. Ik denk vaak aan hem, en dan ben ik ongelukkig. Maar als ik jullie allemaal om me heen zie, word ik weer blij. Hopelijk zal ik hem ooit vinden!

Vechten en ik kwam boven

Uiteindelijk kwam ik in Nederland terecht. Na zes maanden in het asielzoekerscentrum was ik zonder huis, omdat ik hier nog geen aanvraag mocht doen. Ik sliep in een park in Utrecht, maar mijn been bleef pijn doen. Toen kwam ik via *STIL* in het Noëlhuis. En ik ontmoette goede mensen, aardige mensen. We zijn broer, zus, moeder, vader ..., iedereen is mijn familie. Daar ben ik zo dankbaar voor.

In het begin was ik heel gestresst. Na de operatie ging het beter, langzaam ver-

anderde mijn leven, ook al denk ik vaak aan mijn broer.

Ik herinner me dat we met het Noelhuis naar het strand gingen. Ik was nog nooit op het strand geweest, ook niet in mijn

land. Het was zo goed om samen plezier te maken! Voor het eerst zat ik op een bananenboot, en toen viel ik in het water en dacht dat mijn laatste uur geslagen had! Vechten, vechten, vechten, en ik kwam boven. Ik heb zoveel geleerd!

Iemand worden

Ik zie een mooie toekomst voor me, want ik heb die vastberadenheid om te doen wat nodig is en de verantwoordelijkheid om het te willen. Wanneer je vastberaden bent, heb je een droom en passie

om achteraan te gaan. Ik ben een jonge man en heb een lange weg te gaan, maar ik hoop in de toekomst iemand te worden. Daarin vertrouw ik God. Je bestemming kan vertraagd worden, maar nooit veranderd.

Na de lascursus die ik deed, wil ik meer leren over elektriciteit, zodat ik beter zorg kan dragen voor het lasgereedschap. Het ASKV laat het me weten als er een cursus begint. En ik wil ook een cursus eerste hulp volgen, om anderen te kunnen helpen.

Het is moeilijk voor me nu, maar ik ga niet achterover leunen, anders zal het probleem me overmeesteren. Ik moet ertegen vechten, sterk zijn en een weg

vooruit vinden. Want er zijn geen vader, moeder, of andere vrienden die me vroeger hielpen. Dus als jullie me omhoog duwen, moet ik ook mijn best doen om omhoog te gaan.

Ambassadeur

Als ik de kans zou krijgen, zou ik willen dat mijn geardheid welkom is in heel de wereld, inclusief mijn land natuurlijk. Ik zou een ambassadeur willen zijn voor de acceptatie van biseksuelen, lesbiennes en homo's. Maar nu heb ik er geen kans toe, geen recht op, geen autoriteit voor. Later zou ik hiervoor willen opstaan.

Het is zo anders hier in Nederland, België, Europa dan in Afrika. Als ze daar we-

ten dat je anders bent, heb je het echt heel moeilijk. Hoe dat daar zou kunnen veranderen? Het hangt van de overheid af. Of nee, meer van de mensen. Want de overheid kan gelijkheid omarmen, en dat gebeurt ook - er zijn zelfs plannen daarvoor in Sierra Leone. Maar de mensen zeggen: nee, dat is taboe. Streng religieuze mensen zeggen dat. Ik weet niet hoe dat moet veranderen. Maar ik hoop dat langzamerhand bij steeds meer mensen de ogen geopend worden, en dat ooit iedereen ons accepteert. Ω

“Christus is niet de achternaam

Deze zomer komt in Nederland de vertaling uit van het boek *The Universal Christ*, het meest recente boek van de Amerikaanse Franciscaan Richard Rohr. Voor sommigen in het Noëlhuis is hij geestelijk steun en toeverlaat.

- door Daan

*“Geweldig dat jullie er allemaal ziiiijjjjn!
Ik hou van jullie. Ik hou van iedereen-ee-ee-
een!”*

De afgelopen maanden heeft deze tekst met regelmaat door het huis geschald, vaak vanuit mijn eigen mond, maar ook steeds vaker vanuit de monden van anderen, tot aan onze jongste huisgenoten toe. Het is een aanstekelijk stukje tekst uit een lied van De Kift, een fanfare-punk-poëzie-collectief uit de Zaanstreek, dat mij zeer lief is. De uitgelatenheid van hun muziek en teksten is voor mij een nodig medicijn tegen de ellende waarin de wereld momenteel verkeert.

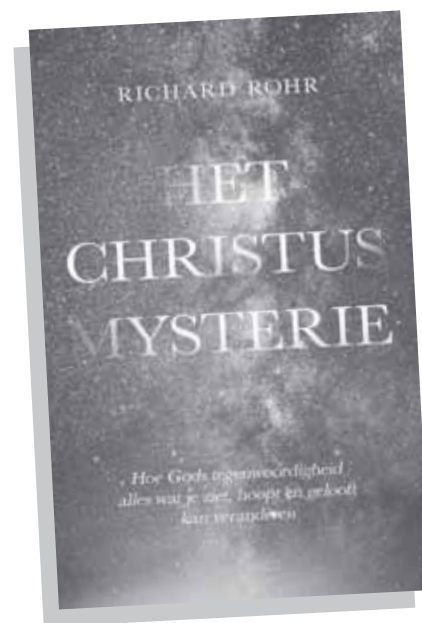
Het kan me namelijk wel eens naar de keel grijpen: komt het nog wel goed met ons en deze wereld? Peter Maurin, een van de oprichters van de Catholic Worker, had het in zijn tijd al over een groene revolutie. Vandaag lijkt deze meer dan ooit te leven in het Noëlhuis, waar

activisme voor een duurzame wereld hoog op de agenda staat. Op mijn meest negatieve momenten ben ik bang dat we al te laat zijn met deze revolutie.

Grond van liefde

De afgelopen weken las ik het boek *The Universal Christ*, het meest recente boek van de Franciscaanse priester Richard Rohr. Het werk van deze man is al een aantal jaar een steun en toeverlaat in mijn (spirituele) leven. Rohr betoogt in *The Universal Christ* dat het (westerse) christendom in grote lijnen over het hoofd heeft gezien dat Christus niet de achternaam van Jezus is, maar de naam die gegeven wordt aan de grond van liefde waarop de hele werkelijkheid gestoeld is. In alle eeuwen en op alle plekken hebben mensen in verbinding gestaan met Christus.

“De Christus is altijd te veel voor ons, groter dan één specifiek tijdperk, cultuur, rijk of religie. Zijn radicale inclusiviteit is een bedreiging voor elke machtsstructuur of arrogante denkwijze. Jezus is tijdens deze eerste twee-

duizend jaar beperkt door cultuur, nationalisme en ook door de wijze waarop het christendom zelf verslaafd was aan een wit, bourgeois en Eurocentrisch wereldbeeld. We hebben het tot nu toe in de geschiedenis moeilijk met hem gehad. Midden onder ons stond iemand die wij niet kenden (Joh 1:26). Iemand die, in de woorden van Johannes de Doper 'meer is dan ik, want hij was er vóór mij.' (Joh. 1:30). Niemand heeft hem ooit kunnen claimen en dat zal ook nooit lukken.”

naam van Jezus"

In Christus

Deze Jezus, die ons telkens ontglipt zodra wij hem denken te kunnen begrijpen, ziet Rohr tegelijkertijd als de menselijke manifestatie van de Christus, waar we ten diepste allemaal mee verbonden zijn: *"de tienermoeder die haar kind te eten geeft, de vluchteling die in angst verkeert, elk van de twintigduizend soorten vlinders, ieder grassprietje en ook jij, lezer van dit boek – allen zijn in Christus, uitgekozen voordat de wereld grondvest werd."*

Tijdens het lezen van dit boek begint het plotseling te landen. Dat het allemaal met elkaar te maken heeft: de muziek van De Kift – "Ik hou van iedereen!" ; het vurige klimaatactivisme, vanuit het besef dat de hele kosmos zich in Christus bevindt; en het vertrouwen dat dit ergens toe gaat leiden. Ik kan met Rohr alleen maar hopen dat generaties na ons terug zullen kijken op de 2000 jaar die achter ons liggen en dan zullen spreken over het 'vroeger christendom'. Ω

'The Universal Christ' verschijnt op 27 augustus in het Nederlands, onder de titel 'Het Christus-mysterie'.

Gehoord

in huis

Katholieken over protestanten

Sofie: "En uit wat voor kerk komt Margriet?"

Gerard: "Eh, ja hoe heet het, o ja gewoon de KPN."

Televisie

Maria: "Gisteren was ik met mijn koor op televisie."

Mo (5): "Maar..., hoe kwam je er dan weer uit?"

Op slot

Daan tijdens de huisvergadering: "Iemand heeft een slot om mijn fiets gedaan, ik kan nu niet meer weg!"

Filemon (15 jr.): "Ja, vanaf nu jouw fiets mijn fiets, doe!"

Verhuisd naar het Kleiklooster

Mo (5), sinds kort verhuisd naar het Kleiklooster na vier jaar in het Noëlhuis gewoond te hebben:

"Johannes is superstreng!"

Daan: "Nog strenger dan Frits?"

Mo: "Ja! Ik heb gezegd dat hij niet meer zo streng moet zijn, maar hij doet het nog steeds!"

Mo heeft ook kritiek nu hij het Noëlhuis van een afstandje kan bekijken: "Hier gaan jullie bijna nooit opruimen, kijk naar die troep!"

'... en ze is ongedocumenteerd

Genet is Eritrese en gendersocioloog. Ze woonde meer dan vijf jaar geleden in het Noëlhuis en leeft inmiddels (met papieren) in Den Haag. Ze geeft trainingen bij Vluchtelingenwerk. Genet wil graag wat van haar ideeën rondom het onderwerp 'ongedocumenteerd en vrouw' met ons delen.

- door Genet Haile

Kunnen we ons voorstellen hoe ons dagelijks leven eruit zou zien zonder verblijfsstatus? Nee! Alles is verbonden met een legale status, van geboorte tot dood, inclusief alle rechten en plichten. Wie zich buiten dit kader bevindt zal dagelijks de weigering van rechten en behoeften ondervinden. Mijn intentie met dit korte artikel is niet het uitleggen van de moeilijkheden van ongedocumenteerde mensen in het algemeen, maar de verschillende identiteiten binnen een mens te duiden en hoe dit hen moeilijkheden kan opleveren.

Overall en van alle tijden

Het leven van een migrant is moeilijke en vergt grote veerkracht. De aanwezigheid van ongedocumenteerde migranten in welk land dan ook is geen uniek fenomeen, het komt overal voor in alle periodes. Veelal zijn deze mensen uiterst kwetsbaar voor verschillende vormen van uitbuiting en worden hun

rechten ontkent. Binnen deze groep vormen vrouwen een extra kwetsbare groep die soms ook nog op basis van hun afkomst en religie meer uitdagingen moeten trotseren.

Verplaats je eens in de positie van een vrouw, net vertrokken uit haar ouderlijk huis, op een lange reis op zoek naar veiligheid of wat dan ook - om ongedocumenteerd op een voor haar onbekende plek terecht te komen.

Identiteiten en discriminatie

Als we het willen zien, ontdekken we dat iedereen zijn eigen verhaal heeft, met name migranten. Sommigen vertellen ons over hoe het is om zwart, oud, gehandicapt of vrouw te zijn. Sommigen hebben al deze identiteiten en ondergaan discriminatie op al deze vlakken. De last voor deze groep is onvoorstelbaar en nog erger wanneer de persoon ongedocumenteerd is.

Het is relevant om de moeilijkheden van

deze vrouwen te zien met inachtneming van al haar identiteiten, om de benardheid van haar leven ten volle te begrijpen. Om in haar basisbehoeften te voorzien moet ze werken. Zal ze eerlijk worden behandeld in een wereld waar de nadruk ligt op legaliteit boven menselijkheid? Ze kan haar recht op een eerlijke beloning voor werk en bescherming tegen uitbuiting niet doen gelden. Ze doet alles om maar in haar basisbehoeften te voorzien. En terwijl ze de uitkomst voorziet, verzucht ze: *"Let it be, it will pass."*

Kwetsbaar lichaam

In haar leven is geweld, in wat voor vorm dan ook, onafwendbaar. Haar lichaam is daarin het meest kwetsbaar. Kan ze aangifte doen als dit is gebeurd? Zal ze voldoende medische en emotionele hulp ontvangen? Nee, ze zal hetgeen gebeurde uit angst voor deportatie voor zichzelf houden, met verslechtering van haar fysieke en emotionele welzijn als gevolg.

De reden voor haar stilte is helder: ze is ongedocumenteerd. Het woord 'ongedocumenteerd' spreekt boekdelen. Ondanks dat het leven in Nederland toegang geeft tot basisrechten, inclusief medische hulp, moeten wij vrouwen

menteerd'

alsnog veel doen om onze behoeften kenbaar te maken. Als we onze ogen niet open doen voor de vele ongedocumenteerde vrouwen die pal naast ons leven en ons niet met passie inzetten voor hun zaak kan er geen sprake zijn van gelijkheid en recht.

Op dit moment is het belangrijk om hen te horen en hun verhalen te vertellen, verhalen over de uitbuiting en de kwetsbaarheid voor (seksueel) geweld. Hun overlevingsreizen moeten zichtbaar worden gemaakt om bewustzijn en compassie te laten groeien.

Aristoteles zei eens: "De wet is rede, vrij van passie". Als de wet legaliteit geeft op basis van de ratio, blijft de passie daar kennelijk buiten als we de humaniteit buiten beschouwing laten. Het is daarom belangrijk te zeggen: "Ja, daar is ze, een vrouw wier leven extra compassie verdient." Ω

Hiroshima

Pater Pedro Arrupe SJ woonde in Hiroshima toen daar de atoombom viel. Hieronder delen wij zijn ooggetuigenverslag en hopen dat het ons mag inspireren om de nieuwe kernbommen die het komende decennium op de vliegbasis Volkel dreigen te komen, af te wijzen. Arrupe was 37 jaar oud op 6 augustus 1945 en overste van een gemeenschap van 35 Jezuïeten in de wijk Nagatsuka aan de rand van de stad. De drukgolf van de bom bracht zware schade toe aan hun onderkomen, maar niemand van de gemeenschap raakte gewond. In het huis werd een noodhospitaal ingericht.

Nooit zal ik de eerste aanblik vergeten van wat de atoombom had aangericht: een groep jonge vrouwen, achttien tot twintig jaar oud, die zich als een verkleefde kluwen voortsleepte over straat. Een van haar had een schroeiplek over vrijwel heel haar borstkas; zij had brandblaren over de helft van haar gezicht en een snee over haar hoofd, waarschijnlijk vanwege een vallende dakpan; intussen gutste het bloed over haar gezicht. Ze bleven maar komen, een gestage stoet van wel 150.000. Wij deden het enige wat je doen kunt te midden van zo'n massaslachting: wij vielen op onze knieën om te bidden om goede raad, want er was geen spoor van menselijke hulp te bekennen.

Jodium en aspirine

Ik had medicijnen gestudeerd heel wat jaren geleden, en ik rende terug naar huis

om medische benodigdheden te zoeken. Ik vond de EHBO-trommel onder de puinbrokken, met de deur uit zijn hengsels. Ik kon nog wat jodium vinden, aspirine en natriumbicarbonaat. Dat was alles aan hulpmiddelen terwijl 200.000 slachtoffers hulp nodig hadden. Wat kon ik uitrichten? Waar te beginnen? Opnieuw viel ik op mijn knieën om Gods hulp af te smeken.

Op dat moment bood Hij mij op heel bijzondere wijze hulp, niet met extra medicijnen, maar met een ingeving, simpel en ter zake. Snel besloten wij om het huis naar beste vermogen schoon te maken en probeerden wij om zoveel van de zieken en gewonden onder te brengen als mogelijk was. Wij konden er maar 150 opnemen.

Uren later waren wij klaar om de stad binnen te gaan. Zoals meestal wanneer er

grote branden hebben gewoed, condenseerde er een enorme hoeveelheid water die naar beneden kwam in stortbuien. Op die manier werden tenminste de resterende brandhaarden geblust.

‘Pater, red mij!’

Het was vijf uur 's middags. Een onbeschrijfelijk schouwspel kregen wij voor ogen, een huiveringwekkend tafereel, nauwelijks voorstelbaar. Voor ons lag een volledig verwoeste stad. Door de straten ervan liepen wij voort, over ruïnes heen waaronder de as nog nagloeide. Een enkele ondoordachte stap kon ons fataal worden.

Veel verschrikkelijker was echter de tragische aanblik van die duizenden gewonde mensen die om hulp smeekten. Onder hen een kind met een glasscherf die vastzat in de pupil van zijn linkeroog, en een ander met een flinke houtsplinter die als een dolk tevoorschijn stak van tussen zijn ribben. Snikkend riep hij uit: 'Pater, red mij!' Een ander slachtoffer zat met zijn benen vast tussen twee balken tot aan zijn knieën. Toen wij doorliepen zagen wij een jonge kerel op ons afkomen, half verwaasd en roepend om hulp. Twintig minuten lang had hij de stem van zijn moeder opge-

vangen terwijl zij begraven lag onder het puin van wat hun huis was geweest. De vlammen sloten haar lichaam al in, en tevergeefs had hij gezwoegd om de zware houten balken op te tillen waaronder zij vast zat.

Nog hartverscheurender was het geschreeuw van de kinderen die riepen om hun ouders. Zo'n 200 kinderen waren omgekomen in een school toen het dak op hen was neergestort.

Wij moesten ooggetuige zijn van nog verschrikkelijker toestanden die avond. Toen wij in de buurt van de rivier kwamen was de aanblik werkelijk te afgrijselijk voor woorden. Op de vlucht voor de vlammen en profiterend van de ebbestad van het water lagen er mensen verspreid over beide oevers. Maar rond middernacht begon de vloed weer op te komen, en de gewonden, intussen uitge-

put en half begraven in de modder, konden niet in beweging komen. De kreten van degenen die verdronken zal ik nooit vergeten.

Gods nabijheid

Om vijf uur 's morgens kwamen wij eindelijk op onze bestemming en begonnen onze eerste behandeling van de paters [red.: Jezuïeten uit Hiroshima die gewond waren]. Hoe urgent ons werk ook was, voordien hadden we een pauze ingelast om ieder onze mis op te dragen. Zeker, juist nu er zulke tragedies aan de gang waren ondervonden wij Gods nabijheid buitengewoon intens. Precies op zulke momenten voelt men de behoefte aan bovennatuurlijke bijstand. De plaatselijke situatie waarin die heilige missen werden opgedragen stemde niet bepaald tot vroomheid. Als ik mij

omdraaide om het 'Dominus vobiscum' te zeggen, viel mijn oog op veel gewonden die vreselijk te lijden hadden. Bij het voorlezen van de schriftlezingen moest ik uitkijken om niet met mijn voet de kinderen te raken die vlak voor mij kwamen liggen. Zij wilden van dichtbij deze vreemdeling zien die zulke rare kleren aan had, en die rituelen voltrok die zij nooit eerder hadden gezien. Hoe dan ook, ik denk niet dat ik ooit mis gelezen heb met zoveel devotie.

Kinderen

Tussen alle mensen in die wij verzorgden waren het misschien wel de kinderen die ons het meest leed deden. Iedereen weet dat voor Japanners de kinderen aanbiddeijk zijn. Zij besteden de uiterste zorg aan de opvoeding, zodat er geen ongeletterde kinderen in Japan voorkomen: allemaal gaan ze naar de basisschool en de middelbare school; allemaal kunnen ze lezen en schrijven. Op het moment dat de atoombom viel, waren de meeste kinderen op school. Van daar dat als gevolg van de explosie duizenden kinderen gescheiden werden van hun ouders. Veel kinderen kwamen gewond en uitgeteld op straat terecht zonder zich te kunnen redden. Zoveel als we maar konden brachten wij ze naar Nagatsuka en gaven hen onmiddellijk een behandeling, in de hoop infectie en koorts voor te zijn.

No new nukes: vredesactie bij vliegbasis Volkel

Op 14 en 15 juni zijn er luchtmachtdagen op de vliegbasis Volkel waar 280.000 toeschouwers worden verwacht. Er liggen daar kernbommen uit de 1960-er jaren. Deze dreigen in het komende decennium door nieuwe en 'betere' kernbommen vervangen te worden.

Wij verzamelen op vrijdag 14 juni vanaf 17 uur in De Weyst, een gemeenschap die in 1984 is ontstaan, gebaseerd op de ideeën van Mahatma Gandhi, Lanza del Vasto en de vredes- en milieubewegingen. Adres: Pater Petrusstraat 21 in Handel (Noord-Brabant).

Na de soep en de afwas bespreken we onze plannen en doen we een geweldloosheidstraining. Daarna chillen we met onze zelf meegebrachte chips, wijn en gitaar bij het kampvuur. Maar we maken het niet te laat, want zaterdag om 8 uur staat het ontbijt klaar en kunnen we onze lunchpakketjes maken. Om 9 uur springen we op de reeds aanwezige fietsen om de 10 km naar de hoofdpoot van de vliegbasis af te leggen. Daar verzamelen we op de rotonde voor de hoofdpoot, zetten onze banieren neer en wisselen elkaar af bij het uitdelen van folders aan het toestromende publiek. Elk half uur is er een moment van stilte en reflectie. Om 13 uur fietsen we terug naar De Weyst en na een evaluatierondje pakken we de bus naar huis. No new nukes!

Aanmelden en info: noelhuis@antenna.nl of bel 06 - 30295461

Wij hadden geen enkel middel om hen een verdoving toe te dienen, en sommige kinderen waren zwaargewond. Een van hen had een snee van oor tot oor omdat er een balk op zijn hoofd gevallen was. De wond lag meer dan een centimeter open; de aangetaste plek op de schedel zat vol met aarde en glasscheren. Het geschreeuw van het arme kind toen het behandeld werd ontstelde iedereen in huis zozeer, dat we geen andere keus hadden dan hem met lakens vast te binden in een kar, en hem mee te nemen tot bovenop een heuveltje in de buurt van het huis. Deze plek ging functioneren als een openluchtpodium waar wij konden werken en waar het kind kon schreeuwen wat hij wilde zonder dat alle anderen een zenuwtoeval kregen.

Troost

Het was hartverscheurend om dit soort behandelingen te moeten toedienen, maar groter nog was de troost toen wij erin slaagden om kinderen terug te geven aan hun ouders. Dankzij de Japanse politie, goed georganiseerd als die was, konden wij in contact komen met al de families waarvan wij kinderen in huis hadden. Ik zie nog voor me hoe de hereniging plaatsvond met kinderen waarvan men gedacht had dat ze waren omgekomen bij de explosie en die nu werden teruggevonden, levend en gezond,

of toch tenminste aan de beterende hand. Deze vaders en moeders, overstelpt met vreugde, wisten niet hoe zij hun dank moesten betuigen. Toen zij zich aan onze voeten wierpen, deden ze ons denken aan het verhaal uit de Handelingen van de Apostelen over de heidenen die op hun knieën vielen om de leerlingen van Christus te aanbidden alsof het goden waren.

‘De atoombom, de atoombom...’

Al deze verklaarbare gebeurtenissen daargelaten, was er één waar wij helemaal geen vat op konden krijgen. Veel mensen die in de stad waren op het moment van de explosie, hadden geen enkel aanwijsbaar letsel ondervonden. Niettemin voelden zij enkele dagen later dat ze er slecht aan toe waren, en ze kwamen ons vertellen dat ze zich van binnen vreselijk verhit voelden, dat ze wellicht gifgas hadden ingeademd. En korte tijd later waren ze dood.

Wat alle sterfgevallen samen betreft: 50.000 mensen stierven op het moment van de explosie zelf, nog eens 200.000 in de loop van de weken erna, en anderen overleden aanzienlijk later ten gevolge van verwonding of straling.

Tot op de dag na de explosie wisten wij niet dat we te doen hadden met de eerste atoombom ooit. Eerst - zonder elektriciteit of radio - waren wij afgesneden van de rest van de wereld. De volgende

dag kwamen de eerste auto's en treinen uit Tokio en Osaka aan met hulpgoederen voor Hiroshima. Die hielden halt in de buitenzones van de stad.

Op onze vraag wat er gebeurd was, kregen wij heel mysterieus ten antwoord:

- 'De eerste atoombom is gevallen.'
- 'Maar wat is dat dan, de atoombom?'
- 'De atoombom is iets verschrikkelijks.'
- 'Wij hebben gezien hoe verschrikkelijk, maar wat is het?'
- 'Het is de atoombom, de atoombom ...!'

Zij kenden alleen nog maar de naam. Het was een nieuwe term die voor het eerst in het woordenboek zou komen. En dan nog, al wisten wij nu dat de eerste atoombom gevallen was, in medisch

opzicht werden wij daar geen cent wijzer van, want geen mens op aarde wist welke uitwerking de bom op langere termijn hebben zou op het menselijk organisme. Wij waren in feite de eerste proefkonijnen waarmee geëxperimenteerd werd. Ω

Pedro Arrupe: 'Essential Writings', uitgegeven door Kevin Burke (Orbis Books: Modern Spiritual Masters Series). Vertaling: Pieter van Ginneken.

Van de redactie: De atoombom die op Hiroshima gegooid werd had een kracht van twaalf tot zestien kiloton. De vernietigingskracht van de kernbommen die nu op de vliegbasis Volkel liggen is per bom 170 kiloton.

Catherine Doherty en o

Ekaterina Kolyschkine de Hueck Doherty, beter bekend als Catherine Doherty (1896 –1985), was oprichter van Friendship House en later Madonna House. In beide gemeenschappen zette zij zich vanuit een katholieke spiritualiteit in voor gerechtigheid en vrede. Ze was bevriend met Dorothy Day, die in dezelfde periode begon met de Catholic Worker. Catherine Doherty schreef vele boeken, waaronder ‘Poustinia’, waarin ze de Russisch-orthodoxe spiritualiteit toegankelijk maakte voor een breed publiek.

- door Gerard

Catherine werd in 1896 geboren in Nizhny-Novgorod, Rusland. Haar vader was een welgestelde diplomaat en zakenman. Op haar vijftiende trouwde ze met baron Boris de Hueck. Vlak na hun huwelijk brak de Eerste Wereldoorlog uit. Terwijl haar echtgenoot als officier meevocht, werkte Catherine als verpleegster aan het front en was zo direct getuige van de gruwelen van de oorlog. Na de Oktoberrevolutie in 1917 werd de situatie in Rusland te gevaarlijk voor Catherine en Boris. Ze wisten te ontkomen naar Finland. Uiteindelijk reisden ze via Engeland verder naar Canada. In Toronto werd in 1921 hun zoontje George geboren. Als immigranten leefden ze aanvankelijk in armoede. Catherine vertrok naar New York, waar ze laagbetaalde baantjes aannam. In een warenhuis waar

ze als winkelbediende werkte, werd Catherine benaderd door een vrouw die haar vroeg of het klopte dat ze een Russische barones was. De vrouw deed haar het aanbod om over haar ervaringen te vertellen. Al snel reisde Catherine heel de Verenigde Staten door om te spreken over haar vlucht uit het communistische Rusland - een lucratieve bezigheid waarmee ze 300 dollar per week verdiende.

Bekering

Het duurde niet lang voordat ze zich een comfortabel leven kon veroorloven in New York. Ze had een appartement, een mooie auto en een buitenverblijf ten noorden van de stad. Ze belandde desondanks in een diepe persoonlijke crisis. Haar huwelijk liep in deze periode stuk. Tegelijk worstelde ze met haar geloof. Ze raakte ervan overtuigd dat de Russische revolutie ten diepste was ver-

orzaakt door de weigering van christenen om fundamentele christelijke waarden in de praktijk te brengen. Ze voelde zich sterk aangesproken door de oproep in het evangelie, ‘Ga, verkoop alles wat je hebt, geef het geld aan de armen en volg mij.’ Ze vroeg advies aan verschillende priesters en besloot daarop haar bezittingen weg te geven en te gaan wonen in een arme buurt van Toronto. Ze wilde “zonder compromissen het evangelie leven”. Met steun van de aartsbisshop richtte ze Friendship House op, een gemeenschap die daklozen verwelkomde en praktische hulp bood aan armen.

In 1937 verhuisde Catherine naar New York om een Friendship House te openen in Harlem waar voornamelijk Afro-Amerikanen woonden. Ze wilde met de nieuwe gemeenschap een teken stellen van een leven in broeder- en zusterschap in een door rassentegenstellingen verscheurde samenleving. De gemeenschap deelde niet alleen voedsel en andere zaken uit aan armen, maar zette zich actief in voor rechtvaardige maatschappelijke verhoudingen en tegen rassendiscriminatie.

De plicht van het moment

De jonge Thomas Merton was een van de velen die onder de indruk waren van Catherine en Friendship House. Hij was aanwezig bij een toespraak die Catherine in 1938 hield en sloot zich korte tijd aan bij haar gemeenschap. Jaren later

blikte hij in zijn autobiografie terug op zijn ervaringen en schreef: "Katholieken maken zich zorgen om het communisme. Maar er zijn maar weinig katholieken die erbij stilstaan dat het communisme geen kans zou maken als zij zouden

leven zoals Christus ons leerde: wanneer ze elkaar echt zouden liefhebben, Christus zouden zien in de ander, een heilig leven zouden leiden en een bijdrage zouden leveren aan meer gerechtigheid voor de armen."

Verwante bewegingen

In deze periode raakte Catherine ook bevriend met Dorothy Day die in 1933 in de Lower East Side van New York was begonnen met de Catholic Worker. Beide gemeenschappen hadden veel gemeen: solidariteit met de armen, gastvrijheid, actief de 'werken van barmhartigheid' in praktijk brengen en tegelijk maatschappelijke misstanden aanklagen. Velen zagen in die tijd Friendship House en Catholic Worker als zustergemeenschappen. Catherine en Dorothy baanden in dezelfde periode ongebaande wegen in de Amerikaanse katholieke kerk. Het maatschappelijk engagement van beiden leidde al gauw tot beschuldigingen van communisme. En beiden zagen zich voor de formidabele taak gesteld om een nieuwe gemeenschap te leiden in zeer moeilijke omstandigheden. Ze spraken regelmatig af voor een kop koffie in de stad om bij te praten. Morele steun was broodnodig. Catherine schreef jaren later hoe ze vaak bij elkaar zaten, elkaars hand vasthielden en tranen met tuiten huilden. "I mean honest, big tears....We had had it!"

Plicht van het moment

Catherine was een sterke vrouw. Ze stond erom bekend niet om een antwoord verlegen te zitten. Toen een deftige mevrouw in haar aanwezigheid minachtend opmerkte dat ze 'naar negers rook', ant-

woordde ze: 'En u, u stinkt naar de hel.' Haar autoritaire optreden leidde ook tot spanningen. In 1946 kwam ze in conflict met haar eigen gemeenschap en moest ze zich terugtrekken uit Friendship House.

Ze verhuisde met Eddie Doherty met wie ze in 1943 getrouwd was, naar Canada. Ze vestigden zich op een stuk grond in een bosrijke regio, vlakbij het dorpje Combermere. Daar ontstond een nieuwe gemeenschap, die Catherine Madonna House noemde. In simpele bewoordingen beschreef Catherine Madonna House als "een open deur, een goede kop thee of koffie, een uitnodiging om zich in te zetten voor het algemeen welzijn." Ieder die wilde was welkom om enige tijd op bezoek te komen voor een tijd van bezinning.

In Combermere keerde Catherine terug naar de Russische spiritualiteit die ze kende uit haar jeugd. Een centraal thema in haar spiritualiteit is wat zij 'de plicht van het moment' noemt (*the duty of the moment*). Daarmee bedoelt ze dat je uit liefde voor God datgene doet wat op dat moment gedaan moet worden, wat het ook is. Verricht elke taak, ook de meest alledaagse, zo goed en liefdevol mogelijk. Dat is de manier om de wereld te verzoenen met Christus, aldus Catherine.

Ze wijdde zich aan het schrijven van boeken over spiritualiteit, waaronder 'Poustinia' in 1975. Dit boek is inmiddels een moderne klassieker in de christelijke spirituele literatuur. Het is in 16 talen vertaald. Poustinia is Russisch voor 'woestijn'. Catherine verwijst daarmee naar een plek om zich in stilte terug te trekken om naar God te kunnen luisteren. Het kan een eenvoudig huisje zijn in de natuur, maar ook een speciale plek in huis waar we met enige regelmaat de stilte zoeken.

Madonna House ontwikkelde zich tot een internationale beweging met inmiddels 17 'Field Houses'. Catherine stierf op 14 december 1985. Er is officieel een proces geopend voor haar heiligverklaring. Ω

JEANNETTE NOËLHUIS

Dantestraat 202

1102 ZR Amsterdam

tel. 020 – 699 8 996

e-mail: noelhuis@antenna.nl

(NB e-mail alleen voor niet-spoedeisende zaken!)

IBAN NL10 TRIO 0379 2032 19

www.noelhuis.nl

Wij zijn ook op facebook & twitter te vinden.

Als u deze nieuwsbrief twee keer per jaar wilt ontvangen, geef u dan op via ons mailadres.

Dit blad op de mat?

Ontvangt u 'n Korrel Zout nog niet per post, maar wilt u hem wel twee keer per jaar ontvangen (indien mogelijk tegen een kleine donatie)? Meld u aan via het online formulier: www.noelhuis.nl/abonneren Hier kunt u ook wijzigingen doorgeven of u afmelden voor 'n Korrel Zout.

Aanmelden kan ook per post: vul het onderstaande strookje in en stuur deze op naar het Jeannette Noëlhuis: Dantestraat 202, 1102 ZR Amsterdam.

Naam: .....

Straat: .....

Postcode: .....

Huisnummer: .....

Stad: .....

Of wilt u hem liever per mail ontvangen?

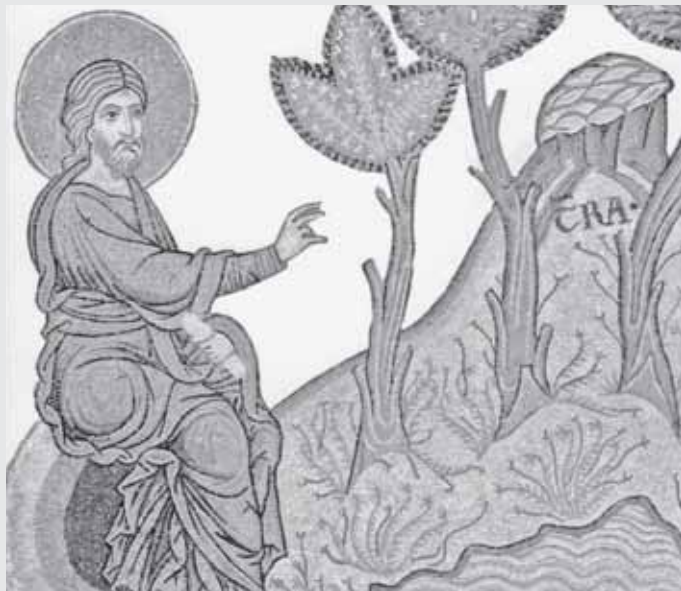
Vul dan alleen hier uw e-mailadres in: .....

NOËLHUIS AGENDA

Acties

Vrijdagavond 14 en zaterdagmorgen 15 juni, No New Nukes: Luchtmachtdagen op de vliegbasis Volkel waar kernbommen uit de 1960-er jaren liggen. Deze dreigen in het komende decennium door nieuwe kernbommen vervangen te worden. Doe je mee met een kleine vredespresentie en het uitdelen van folders aan het toestromende publiek? Meer informatie op pagina 20.

Gebedsvieringen

Elke woensdagavond is er een oecumenisch avondgebed, om 20.00 uur.

Speciale vieringen zijn er op:

- **woensdag 18 september:** viering rond de H. Hildegard van Bingen (1098 – 1179), Duitse benedictines, mystica, geleerde.
- **woensdag 16 oktober:** viering rond père Joseph Wresinski (1917 – 1988), Franse priester en oprichter van de beweging ATD Vierde Wereld.
- **woensdag 30 oktober:** viering rond bisschop Frans Schraven (1873 - 1937), Nederlands bisschop in Zhengding (China). Tijdens de Japans-Chinese oorlog werd Schraven, samen met acht anderen, door Japanse soldaten vermoord, nadat hij geweigerd had om vrouwen uit te leveren als troostmeisjes.
- **woensdag 11 december:** viering rond Catherine Doherty (1896 – 1985), pionier van katholiek sociaal activisme, oprichtster van Madonna House, schrijfster.

Ronde Tafelgesprekken

- **vrijdag 13 september 2019:** Chris Danowski en Susan van der Hijden vertellen over hun reis naar de VS in mei en juni van dit jaar. Ze namen daar deel aan een actie tegen de fabricage van nieuwe kernwapens in Kansas City. Susan is kerngroeps lid in het Jeannette Noëlhuis. Chris is een Catholic Worker van de Kana Suppenküche in Dortmund.
- **donderdag 3 oktober 2019:** Ecologie en spiritualiteit: Martine Vonk gaat met ons in gesprek over de betekenis van natuur. Hoe verbinden we dat met ons geloof? Wat leren we van de natuur over God? Hoe gaan we om met de natuur? Martine is lector Ethiek en Technologie bij Saxion in Deventer en was voorzitter van A Rocha Nederland en Time to Turn.

Films

- **zaterdag 14 september:** 'Vision' (Duitsland, 2009), een film van Margaretha von Trotta over Hildegard van Bingen, mystica en geleerde.

Boekbespreking

- **vrijdag 18 oktober en 15 november:** *The Ladder of the Beatitudes* (taal: engels) van de Amerikaanse schrijver en activist Jim Forest. Tijdens deze twee avonden bespreken we zijn boek. Hij brengt daarin op een bijzondere manier westerse en oosters orthodoxe religieuze tradities over de zaligsprekingen samen. De eerste avond komen we via de inleidende hoofdstukken tot aan "Zalig zijn zij die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden." Vrijdag 15 november zal Jim Forest met ons in gesprek gaan over het boek. De voertaal is dan Engels.

De boekbespreking is bij Gerritjan en Wanda: Gersthove 18, Diemen. Alle andere avonden zijn in het Jeannette Noëlhuis. Van harte welkom om voorafgaand aan een viering, ronde tafelgesprek of filmavond bij onze maaltijd aan te schuiven (om 18.00 uur). Aanvangstijd van de bijeenkomsten is 19.30 u. Bel wel even van tevoren om je aan te melden.

BEDELNAP

BEDELNAP

Spullen

We zijn niet kieskeurig, maar wel extra blij met fair trade/ biologische producten.

- zonnebloem- en olijfolie, (riet-)suiker, aardappels, knoflook, uien, tomatensaus, UHT sojamelk (of andere melkvervangers), pindaakaas en ander lang houdbaar broodbeleg
- afwasmiddel, zeep, shampoo, (kinder-)tandpasta en tandenborstels
- 1-persoons beddengoed
- 1-persoons dekbedden en dekens
- kussens
- kinderkleertjes voor jongens van 6-8 en 15 jaar; en meisjes van 7 jaar
- dames- en/of herenfiets (liefst kleinere frame-maten)
- goed werkende laptop
- eenzijdig bedrukt papier voor onze printer (zonder vouwen of nietjes)
- een slijptol

Uw aller gebed en financiële steun blijven natuurlijk onontbeerlijk! Kijk op onze website voor meer informatie over onze ANBI-status en het jaarverslag.

Vrijwilligers

Nieuwe vrijwilligers en gemeenschapsleden zijn van harte welkom.

Kom gerust een keer langs om kennis te maken en te kijken hoe u een bijdrage kan leveren aan onze gemeenschap.

Momenteel zijn we op zoek naar iemand die het leuk vindt zelfstandig te klussen in huis. En we zoeken iemand die eens in de zoveel tijd met een (eigen) auto voedseldonaties op wil halen. Wij werken elke tweede vrijdag van de maand na de ochtendmis (9 uur) tot het middaguur in de (moes-)tuin en boomgaard: welkom!

JEANNETTE
NOOT

'N BORREL NOOT

15:30 Koffie/
thee & taart

16:30 Viering

17:00 Borrel

18:00 Soep met brood,
aansluitend koffie met
dadels

19:30 Wandeling (1 km) naar
de tuin naast station
Duivendrecht.

Daar is een avondkampvuur
voor de liefhebbers.

Cadeautip: iets voor de
koffie/borrel/soep.

Welkom op de Dantestraat 202,
Amsterdam.

CATHOLIC WORKER AMSTERDAM